

Jog-és állambölcselet 2

Vizsgakérdések (levelező) 2022/23 ősz

A vizsga **két részből** áll. Az egyik rész az „A”, a másik a „B” tételekhez igazodik.

1. A vizsga első részében **rövidebb ellenőrző kérdéseket** kell megválaszolni. Ezek konkrét „A” tételekhez kötődnek, de sosem fedik le a teljes „A” tételt.

2. A vizsga második részében egy, a B tételek között megadott szövegből származó **szövegrészletről** kell **esszét** írni. Az esszéírást ellenőrző kérdések segítik. Az esszének három kérdéskört kell átfognia: (i.) milyen elméleti kérdésről szól a kiválasztott részlet, miért fontos és lényeges ez a probléma, (ii.) mit jelenthet a kortárs olvasó számára a szövegben megjelenő probléma, miért lehet ez fontos a számunkra napjainkban.

A vizsgára a moodle rendszerében kerül sor.

A tételsorban az e félévben változott tételeket vastaggal jelöltük.

„A” tételek

1. A modern jog sajátosságai
2. Az eljogiasodás és a jogi pluralizmus jelensége a kortárs jogfejlődésben
3. Joguralom – jogállam: a két fogalom jelentéstartalma (hasonlóságok, különbségek)
- 4. A jogállamiság formális és materiális felfogása**
5. Az alkotmánybíróságok politikai és jogi természete
6. Alkotmánybíráskodás hatásai a jogrendszerre
7. Az alkotmány értelmezésének sajátosságai
8. A legitimitás, legitimáció, legalitás érvényességi köre, fogalmai
9. Legitimitástipológia
10. Max Weber, Jürgen Habermas és Niklas Luhmann legitimitáselmélete
11. A szuverenitás keletkezése és hagyományos fölfogása
12. A szuverenitással összefüggő változások a XIX – XX. században és az azokat kifejező elméletek
13. A szuverenitás problémái az európai integráció és a kibontakozó globalizáció korában
14. A Jog instrumentális természete a jóléti állam korában; Teubner a szabályozási trilemmáról
15. A jog és szabályozás viszonya, a governance fogalma
16. A transznacionális gazdasági jog létrejötte és hatása az állami jogra
17. Állami szuverenitás és állami jog a poszt-veszfáliai rendszerben
18. A méltányosságként felfogott igazságosság elvei és alkalmazása
19. Emberi jogok mint erkölcsi jogok

20. Az emberi jogok igazolóelméletei
21. Modern emberfogalom és emberi méltóság a felvilágosodástól Rawls-ig
22. Az elismerés jogi dimenziója és ennek gyakorlati implikációi
- 23. A felelősség fogalmának meghatározása: érvek és következmények**
24. A jogi felelősségrevonhatóság elméleti kérdései
25. A jog és erkölcs viszonya Hart és Durkheim felfogásában
26. A kriminalizáció korlátai
27. Savigny jogértelmező módszere
28. Gadamer és Betti vitája a jogi hermeneutikáról
29. A jogi szöveg sajátosságai és szövegkapcsolatai

„B” tételek

1. Max Weber: *Gazdaság és Társadalom 2/2.*, KJK, 1995. 183-198.
2. Friedrich A. Hayek: *Emberi cselekvés, de nem emberi tervezet eredménye*. In: Hayek: *Piac és szabadság*. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 292–301.
3. Albert Venn Dicey: *A jog uralma* in: Takács P (szerk.): *Joguralom és jogállam*. Budapest, 1995. 21-32.
4. Christopher Wolfe: *Alkotmánybíráskodás és demokrácia* In: Paczolay, Péter (szerk.) *Alkotmánybíráskodás és alkotmányértelmezés*, 1995, 131-152.
5. Mac Cormick, Neil: *A szuverenitásról és a posztsoverenitásról*, *Fundamentum* 2003/2, 5-13. old.
6. Foucault, Michel (1998): *A "kormányozhatóság"*. In: Uő: *A fantasztikus könyvtár*. Pallas Stúdió-Attraktor Kft., Budapest. Pp. 106-123
7. Teubner, Gunther: *Globális Bukowina. Jogi pluralizmus a világtársadalomban* (tansegédletnek minősülő kézirat, hozzáférhető a kurzus moodle felületén)
8. John Rawls: *Az igazságosság elmélete*. Osiris Kiadó, Budapest, 1997: 30-37
9. Joseph Raz: *Emberi jogok megalapozás nélkül*, *Fundamentum*, 2009/1, 19-30
10. Hart, H.L.A (1999): *Jog, szabadság, erkölcs*. Osiris, Budapest pp. 6-36.